

usque adeo ut lugere valeamus, et dicere cum propheta : *Non est qui consoletur eam ex omnibus charis ejus (Thren. 1)*. Quoniam igitur nos ad quorum tutelam atque præsidium præfata Ecclesia specialiter respicit, afflictiones ipsius dissimulare nec possumus, nec debemus, per præsentia vobis scripta præcipiendo mandamus, quatenus omni tepiditate cessante burgenses ipsos festinetis districtius admonere, ut antedicto abbati et ejus fratribus ablata restituant, irrogata damna resarciant, de illatis injuriis competentem satisfactionem exhibeant, et ad fidelitatem et dominium ecclesiæ revertantur. Si vero sine dilatione aliqua post commonitionem vestram quæ prædiximus adimplere contempserint, omnes illos qui nequitiae hujus auctores existunt, et quos præfatus abbas vobis annuntiaverit, sine appellationis remedio excommunicetis, et ad quemcunque locum per episcopatus vestros aliquis burgensium ipsorum devenerit, donec præsens fuerit, divina ibi prohibeatis officia celebrari, et si aliquem eorum mori contigerit, Christianorum careat sepultura. Ne autem corporalem quoque poenam effugiant, omnibus parochianis vestris districtius injungatis, ut in nudinis suis eos nequaquam admittant, et nullam cum eis societatem, vel in mercibus, vel in aliis rebus habere præsumant, sed sicut excommunicatos eos evitent, et ubicunque invenerint, capiant, et amore justitiæ bonis suis non desinant spoliare; ut inviti saltem cogantur ad subjectionem et fidelitatem domini sui redire. Novis siquidem morbis nova convenit antidota præparari.

Datum Sutrii, XII Kal. Junii.

LIV.

Ludovicum Francorum regem hortatur ut armata manu burgenses Vizeliac. insequatur, ut abbati tanquam domino subdantur.

(Sutrii, Maii 21.)

[*Ibid.*, col. 809.]

De religiosorum virorum præsidio, et veneratione sacrorum locorum non oportet longis te sermonibus admonere; satis enim ad hoc animum tuum commonitione cessante, ignis ille, quem Dominus venit mittere in terram, accendit; ita ut inter universos principes orbis nullus sit qui super hoc in conspectu totius Ecclesiæ commendabilior habeatur. Sane licet potentiae tuæ præsidium ad omnes ecclesias in regno tuo constitutas extendas, Vizeliacensi tamen ecclesiæ tanto te cupimus attentius exhibere, quanto et ad jus beati Petri specialius pertinet, et ex perfidia suorum burgensium majores molestias et pressuras sustinet. Nec enim ignorat tua prudentia, qualiter ab aliquot annis adversus dilectum filium nostrum Pontium, Vizeliacensem abbatem, favore Nivernensis comitis conspirati, diripere bona Ecclesiæ, et ipsum quoque abbatem exinde expellere præsumpserunt: unde et a corpore Domini, quod est Ecclesia, fieri meruerunt extorres. Nuper etiam in ipsam ecclesiam facto impetu irrumpentes, fregerunt portas, lustraverunt

A officinas, effuderunt vina, diripuerunt vestes monachorum, abstulerunt ornamenta sacrarii, et in ipsos etiam monachos et famulos domus violentas manus ausu temerario extenderunt. Porro quoniam illorum nequitia ecclesiastici severitate judicii necdum potuit coerceri, cohibitionem tuæ manus expectat, et vigore tuo indiget emendari, quod sub æquitate censuræ canonicæ mansit hactenus incorrectum. Magnificentiam itaque tuam rogamus, monemus et exhortamur in Domino, atque in peccatorum tibi remissionem injungimus, quatenus justitiæ zelo succensus, et afflictione supradicti monasterii, ac nostris exhortationibus provocatus in manu valida Vizeliacum accedas et Burgenses abjurare communionem quam fecerunt, et ad fidelitatem atque subjectionem dilecti filii nostri Pontii, Vizeliacensis abbatis, tanquam domini sui redire compellas; ablata etiam eos restituere, et irrogata damna facias resarcire, atque in illos, qui hujus nequitiae caput existunt, tantam ultionem exerceas, ut qui eis successerint consideratione ultionis eorum caput contra dominum suum erigere, ac consimilem perfidiam in sanctuarium Domini committere non attentent.

Datum Sutrii, XII Kal. Junii.

LV.

Privilegium pro monasterio Cluniacensi.

(Sutrii, Maii 21.)

[*Bullar. Cluniac.*, 68.]

ADRIANUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio PETRO abbati Cluniacensi, ejusque successoribus regulariter substituendis in perpetuum. Injuncti nobis a Deo apostolatus officium et ecclesiasticæ utilitatis consideratio nos hortatur et admonet illas ecclesias quas in sanctæ religionis observantia ferventiores esse videmus, et eas honestate ac religione pollere cognoscimus, ampliori charitate diligere, majoremque illis honorem jugiter et gratiam exhibere. Eapropter, dilecte in Domino filii Petre, ecclesiam tuam, vestigiis antecessorum nostrorum inhærendo, sincere ac tenere utpote specialem per omnia devotam filiam apostolicæ sedis diligentes, dignum duximus tuis petitionibus assensum præbere. Concedimus ergo tibi tuisque successoribus in perpetuum ut in parochiis ad justum pertinentibus nullus futuris temporibus ordo seu religio nisi Cluniacensis ponatur, ea videlicet ratione, ne bona vel jura benignitate Romanorum pontificum ecclesiæ tuæ collata, obtentu cuiuslibet novæ vel supervenientis religionis minuantur aut auferantur. Statuimus nihilominus ut infra terminos parochiarum tuarum nullus cæmeterium absque assensu tuo construere præsumat. Nulli ergo omnino hominum fas sit nostri hujus decreti sententiam infringere, seu ausu temerario perturbare.

Si qua sane in posterum ecclesiastica, etc.

Datum Sutrii per manum Rolandi, sanctæ Romanæ Ecclesiæ presbyteri cardinalis et cancellarii, XII Kalendas Junii, indictione III, Incarnationis Domini,

minicæ anno 1155, pontificatus vero omni Adriani A
papæ IV, anno primo. Data Sutrii, Kal. Junii.

LVI.

[Arnoldo] archiepiscopo Coloniensi, [Henrico] episcopo
Constantiensi, [Wibaldo] abbati Stabulensi com-
mendat monasterium S. Antimi.

(Sutrii, Maii 28.)

[MARTEN., *Ampl. Coll.*, II, 590.]

ADRIANUS episcopus, servus servorum Dei, vene-
rabilibus fratribus Coloniensi archiepiscopo et
Constantiensi episcopo, et dilecto filio abbati de
Stabulaus, salutem et apostolicam benedictionem.

Tam rationis quam æquitatis ordo expostulat,
et susceptæ administrationis officium vos invitat,
ut piis ac religiosis locis vestræ defensionis auxi-
lium debeatis impendere, et ea in sua justitia modis
omnibus confovere. Inde est, quod prudentiæ ve-
stræ per apostolica scripta mandamus, ut monaste-
rium Sancti Antimi, pro beati Petri ac nostra re-
verentia in justitia sua manutenere curetis, et se-
cundum quod in privilegiis Romanorum imperato-
rum eidem monasterio indultis dignoscitur conti-
neri, ad conservandam libertatem ipsius, prout ex-
pedire videritis, laboretis, quatenus dignas vobis
gratiarum actiones persolvere et vestræ devotionis
studium debeamus in hac parte non immeriti com-
mendare.

Data Sutrii, v Kal. Junii.

LVII.

Archiepiscopo cuidam et [Eberhardo] episcopo Bam-
bergensi, ac Wibaldo abbati Corbeiensi mandat C
ut monasterium Farsense Friderica Romanorum
regi commendent.

(Sutrii, Jun. 1.)

[MARTEN., *Ampl. Collect.*, II, 592.]

ADRIANUS episcopus, servus servorum Dei, vene-
rabilibus archiepiscopo... et Bavemburgensi epi-
scopo, et dilecto filio WIBALDO Corbeiensi abbati,
salutem et apostolicam benedictionem.

Quia Farsense monasterium ad ordinationem et
dispositionem sedis apostolicæ specialiter spectat,
charissimum filium nostrum Fredericum illustrem
Romanorum regem duximus exorandum, quatenus
dilectum filium nostrum R. abbatem ipsius mona-
sterii, et monasterium ipsum pro beati Petri et nostra
reverentia diligat, et litteras benevolentiae suæ ipsi
transmittat, in quibus gratiam et bonam voluntatem
suam eidem abbati ostendat. Pro aliis etiam eidem
gloriosissimo filio nostro in eisdem litteris preces por-
reximus, quæ si fuerint effectui mancipatæ, noscuntur
ad utilitatem et reparationem ipsius monasterii pro-
cul dubio pertinere. Per præsentia itaque vobis scri-
pta mandamus, quatenus animum regis ad hoc indu-
catis, ut preces nostræ, quas super hoc ei porreximus
per studium vestrum celeriter, auctore Domino, com-
pleantur, et ita verbo et opere jam dicto monasterio
salubriter auxilii sui solatia subministret, ut nostras
preces prædictus abbas et fratres ejus sibi sentiant
profuisse, et benevolum et efficacem defensorem se
habere cognoscant.

LVIII.

[Wibaldo] abbati Stabulensi suos ad imperatorem
legatos commendat.

(Sutrii, Jun. 1.)

[*Ibid.*]

ADRIANUS episcopus, servus servorum Dei, di-
lecto filio Stabulensi abbati, salutem et apostolicam
benedictionem.

Experta jam in multis erga sacrosanctam Roma-
nam Ecclesiam dilectionis tuæ sinceritas nullum
dubitationis locum in animo nostro relinquit, quin
de his quæ ad ejus honorem pertinent, vigilans et
studiosus existas. Sane nos dilectos filios nostros
G. titulo Sanctæ Potentianæ, J. titulo Sanctorum
Joannis et Pauli presbyteros, et G. Sanctæ Mariæ
in Porticu diaconum cardinales prudentes, honestos
ac litteratos viros, et quos charos circa nos satis
habemus, ad præsentiam charissimi filii nostri Fre-
derici, illustrissimi Romanorum regis, pro imminen-
tibus negotiis decrevimus transmittendos. Quocirca
dilectionem tuam monemus et exhortamur in Domi-
no, quatenus eis apud eundem filium nostrum, sicut
nobis ipsis diligenter assistas, et sollicitudinem om-
nem adhibeas, ut ipsi ad honorem sacrosanctæ Ro-
manæ Ecclesiæ injuncta valeant negotia explicare.

Data Sutrii, Kal. Junii.

LIX.

Monasterium S. Mariæ de Carcere tuendum suscipit
bonaque ejus confirmat.

(Viterbii, Junii 4.)

[MITARELLI, *Ann. Camald.*, III, 481.]

ADRIANUS episcopus, servus servorum Dei, di-
lectis filiis DOMINICO, priori ecclesiæ Beatæ Mariæ de
Carcere, ejusque fratribus tam præsentibus quam
futuris, regularem vitam professis, in perpetuum.

Justis religiosorum desideriis ac rationabilibus eor-
um postulationibus clementer annuere apostolicæ
sedis, cui, largiente Domino, deservimus, auctori-
tas ac fraternæ charitatis unitas nos hortantur.
Eapropter, dilecti in Domino filii, venerabilis fratris
nostri Joannis Paduani episcopi præcibus inclinati,
vestris justis postulationibus elementer annuimus,
et ecclesiam Beatæ Mariæ de Carcere, in qua di-
vino mancipati estis obsequio, sub beati Petri et
nostræ protectione suscipimus, et præsentis scripti
privilegio communimus. In primis siquidem statuen-
tes ut ordo canonicus, qui secundum Deum et B.
Augustini regulam in eodem loco noscitur esse
institutus, perpetuis ibidem temporibus inviolabi-
liter observetur. Præterea quascunque possessiones,
quæcunque bona idem monasterium in præsentia-
rum juste et canonicè possidet, aut in futurum con-
cessione pontificum, largitione regum vel principum,
oblatione fidelium seu aliis justis modis, præstante
Domino, poterit adipisci, firma vobis vestrisque suc-
cessoribus, et illibata permaneant. In quibus : Ec-
clesiam Sancti Andreae de Curteroduli cum perti-
nentiis suis, et decimas omnium novalium quæ jam